

Tri godine otpora: U Podrutama ne odustaju od svojih zahtjeva

 varazdinski.net.hr/vijesti/drustvo/13435247/tri-godine-otpورا-u-podrutama-ne-odustaju-od-svojih-zahtjeva

Goran Štimec

September 28, 2025

Vjeran Žganec Rogulja/PIXSELL

Od odvjetničkih prijetnji, preko prosvjeda do neumornog traženja odgovora. No, postoje li sugovornici?

„Ne pirolizi“, „Ne spalionici“, „Ne zagađenju“, „Želimo čistu budućnost za našu djecu“...

Bili su to tek neki od transparentata koje su mještani **Podruta**, pitomog sela u pitoresknom novomarforskom kraju, istaknuli na mirnom prosvjedu održanom u srpnju 2022. godine, prije nešto više od tri ljeta. Prosvjed je pratila i peticija s 1200 potpisa mještana. Reagirali su tada na prve – prilično štire, ali službene – informacije da je u tamošnjem pogonu tvrtke **Omega** uskladišteno postrojenje za termičku obradu otpada, i to ne bilo kako, već takozvanom – vakuumskom pirolizom. Prosvjednici su to o čemu je riječ tada jednostavno nazvali – spalionicom. Ne bez osnove, jer – bez obzira na tehnološke finese – europski i hrvatski zakoni pirolizu definiraju kao jedan oblik spaljivanja otpada.

Sve obavljeno u tajnosti

Postrojenje je u proizvodnim halama spomenute tvrtke – koja je kupila nekretninu nekadašnjeg **BBS-a** – bilo postavljeno u popriličnoj tajnosti, bez ikakvog obavještanja javnosti. Tek je inspekcija zaštite okoliša, koju su alarmirali zabrinuti mještani, u nadzoru utvrdila da je ono što se tih dana „šušalo“ po Podrutama bilo prilično točno.

Ne može se reći da je takva tajnovitost bila najbolji način za započinjanje osjetljive gospodarske aktivnosti kakva je termička obrada otpada. Svakom je investitoru, pa i lokalnoj politici, jasno da suvremeni uzusi za takvo što nalažu da se mora osigurati pristanak lokalne zajednice. Široka javna rasprava i transparentan pristup projektu bili su nužni, no – izostali su.

Uključili se odvjetnici iz – Teksasa!

Ni ostali potezi koje su tada, na samome početku ove priče, povukli lokalni političari i investitor nisu bili najbudriji. Naime, nakon što je jedna osoba u ime zabrinutih mještana poslala upite u vezi tajnovitog projekta na adrese **Grada Novog Marofa, Varaždinske županije, Ministarstva gospodarstva i Državnog inspektorata** – na njezinu adresu i adrese njezinih tvrtki stigao je odvjetnički dopis!

„*Cease & desist letter*“ – odnosno pismo upozorenja kojim se od neke osobe traži da odmah prestane s određenim ponašanjem i da ga ne ponavlja u budućnosti, uz prijetnju mogućom tužbom – poslan je s adrese odvjetničkog društva iz **Teksasa!** Tako je priča iz malih Podruta poprimila međunarodne razmjere, koliko god to zvučalo nevjerojatno. No sve ima svoje objašnjenje. To odvjetničko društvo zastupalo je američku tvrtku **Zero Global Waste**, koja je u Hrvatskoj osnovala podružnicu **Zero Global Waste Croatia**. Upravo je ta tvrtka bila investitor u postrojenje za pirolizu uskladišteno u halama Omege.

Projektom upravlja Mladen Jozinović

Omega – čiji je vlasnik i direktor **Božo Krofak** – sa sjedištem u **Breznici** bavi se metalurgijom i s otpadom nema nikakve veze. No, Omega je iznajmila prostor tvrtki **Zero Global Waste Croatia**, čiji je direktor **Mladen Jozinović**.

Javnost će se Jozinovića sjetiti iz afere „Superuhljeb“. Nekadašnji direktor javne tvrtke **Piškornica** bio je optužen da si je nezakonito isplatio bonus od oko 1,5 milijuna kuna te da je krivotvorio diplomu. Za krivotvorenje je pravomoćno osuđen, dok je u prvostupanjskoj presudi oslobođen krivnje za zlouporabu povjerenja u gospodarskom poslovanju. No, **Visoki kazneni sud** poništio je tu odluku i naložio novo suđenje.

Teksaški odvjetnici od spomenute osobe iz Podruta tražili su da prestane s „klevetničkim i negativnim izjavama“ o tvrtki Zero Global Waste. Što je točno bilo sporno, u pismu nije navedeno. Sve je ostalo na općenitim upozorenjima.

Mještani osnovali udругu

U novomaroškom kraju tada su zaključili da se moraju organizirati. Osnovana je **Ekološka udruge „Naš zavičaj“**, koja je u mjesecima što su uslijedili organizirala miran prosvjed, ali i pokušavala pribaviti što više informacija o projektu koji im je izazivao brigu i nesigurnost.

To nije bilo nimalo jednostavno, kažu u udruzi. Da bi pribavili dokumentaciju o tome što se zapravo događa u Podrutama, morali su se obratiti i **Pučkoj pravobraniteljici**.

Na čijoj su strani Jenkač i Stričak

Nezadovoljni su i odnosom gradonačelnika **Siniše Jenkača**. Kažu da im nije pružio potporu – štoviše, putem svoje odvjetnice zaprijetio je tužbom osobi koja je u ime mještana tražila informacije o projektu.

U udruzi tvrde da Jenkač sustavno tijekom protekle tri godine odbija zauzeti stav protiv obrade otpada u Podrutama, dok župana **Anđelka Stričaka** optužuju da odgovornost prebacuje na druge institucije. Ukratko, smatraju da bi upravo politički lideri trebali prvi stati u obranu interesa građana – ali to ne čine.

Gradonačelnik Siniša Jenkač na prosvjedu 16. srpnja 2022. (Foto: Vjeran Žganec Rogulja/PIXSELL)

Osporavaju legalnost dozvola

Danas priča o spalionici u Podrutama (odnosno o postrojenju za pirolizu) i dalje otvara brojna pitanja.

Jedno od ključnih je legalnost novih uporabnih dozvola za pogone tvrtke Omega. **Upravni odjel za prostorno uređenje i graditeljstvo Novi Marof** udovoljio je zahtjevu i prenamijenio proizvodne pogone u pogone za gospodarenje otpadom. Udruga traži ukidanje tih dozvola, a u prilog im ide i naputak **Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine**, upućen Varaždinskoj županiji u lipnju ove godine.

Udruga upozorava i na činjenicu da su izdane dozvole u suprotnosti s **Prostornim planom Grada Novog Marofa**, koji na toj lokaciji ne predviđa obradu otpada. Prema planu, jedino je područje **Moždenec Jug** namijenjeno takvoj vrsti gospodarske aktivnosti.

Otvoreno ostaje i pitanje studije utjecaja na okoliš. Resorno ministarstvo više je puta odgovorilo tvrtki Zero Global Waste Croatia da je za ovakvu vrstu zahvata studija nužna. Tvrtka je u dopuni zahtjeva smanjila dnevne kapacitete obrade, no nema naznaka da je to promijenilo stav državnih tijela.

Niz otvorenih pitanja

U idućim nastavcima ove priče pokušat ćemo pronaći odgovore na ta otvorena pitanja, odnosno barem iznijeti argumente svih uključenih strana. Objasnit ćemo razliku između spaljivanja i pirolize – i u tehničkom i u zakonodavnom smislu. Detaljno ćemo prikazati postupak obrade otpada koji investitor planira provoditi u Podrutama, prema tehničkim specifikacijama dostavljenima nadležnim tijelima. Sučelit ćemo argumente vezane uz tumačenje Prostornog plana i provjeriti što je Županija poduzela nakon naputka Ministarstva vezano uz sporne dozvole.

Naposljetku, vjerujemo da bi svim dionicima ove priče u interesu trebalo biti – transparentno i otvoreno komuniciranje o svim detaljima projekta. Bez fige u džepu. Jer u ovoj priči nije riječ samo o otpadu. Riječ je i o povjerenju. A najviše je riječ o zdravlju sadašnjih i budućih generacija žitelja toga kraja.

Detalj s prosvjeda iz 2022. (Foto: Vjeran Žganec Rogulja/Pixsell)

(Nastavit će se...)

Serijal tekstova '[Kamenolom](#) i [spalionica](#) na zagorskim bregima' objavljuje se uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa poticanja novinarske izvrsnosti.